

Jeugd vriendelijke mobiliteit

Kinderen en jongeren kunnen complexe verkeerssituaties moeilijk begrijpen. Ze vormen daardoor een bijzondere risicogroep in het verkeer. Toch is het heel belangrijk dat ze zich zelfstandig leren verplaatsen.



SIEN VERSTRAETEN

Wat betekent zelfstandig onderweg zijn voor kinderen?
“In ons project ‘Loslopend kind’ bundelen we ervaringen en tips hierover”, zegt Johan Meire van het expertise- en kenniscentrum Kind en Samenleving. “We willen zo inzicht geven in hoe kinderen een verplaatsing beleven en wat hen kan helpen.”

‘Kinderen en jongeren moeten zich alleen kunnen verplaatsen’

interview

Hoe is ‘Loslopend kind’ ontstaan?

“Onze vzw Kind en Samenleving is al lang bezig met kindvriendelijke publieke ruimte. Stilaan werd duidelijk dat ook mobiliteit daarin een rol speelt. Tegelijk merkten we dat overheden en ontwerpers niet altijd voeling hebben met het thema. Met ‘Loslopend kind’ willen we inzichten, tips en ervaringen bundelen over hoe kinderen mobiliteit beleven en wat ze nodig hebben om dat zelfstandig en veilig te doen. Door die informatie aan te bieden, hopen we het bewustzijn te vergroten. Vergeet niet dat wat goed is voor kinderen, vaak ook goed is voor alle andere weggebruikers.”

Waarom is het belangrijk dat kinderen zich autonoom kunnen verplaatsen?

“Als samenleving hebben we er baat bij om kinderen zoveel mogelijk te ondersteunen om zelfstandig onderweg te zijn. Alleen zo doen ze de nodige ervaring op om deel te nemen aan het verkeer. Kinderen die zich zelfstandig verplaatsen doen dat trouwens actief, het zorgt ervoor dat ze bewegen. Dat komt hun mentale en fysieke gezondheid ten goede, én het vermindert de mobiliteitsdruk door auto-verplaatsingen.”

Wat hebben zij daarvoor nodig?

“Om zelfstandig ergens naartoe te gaan, moeten kinderen de verplaatsing (aan)kunnen, op weg mogen gaan en dat ook zelf durven. Daarom moet er gewerkt worden aan een veilige omgeving en aan een duidelijk ‘leesbare’ publieke ruimte. Dat geeft kinderen houvast. Het is bijvoorbeeld duidelijker voor hen als een fietspad in de gemeente er overal hetzelfde uitziet. Als de verkeerssituatie duidelijk is, zullen ouders hun kinderen sneller toestemming geven om alleen ergens naartoe te gaan. Ook het aantal conflictsituaties met gemotoriseerd verkeer speelt een grote rol bij die beslissing.”

Hoe kan een lokaal bestuur daarop inspelen?

“Het is altijd een goed idee om de rol van gemotoriseerd verkeer in vraag te stellen en je af te vragen of er meer ruimte voor voetgangers en fietsers kan vrijgemaakt worden. Systematisch de schoolroutes, fietsroutes of andere routes die de jeugd vaak gebruikt onderzoeken, de knelpunten in kaart brengen en oplossen is ook een goede manier om dit probleem aan te pakken. Maar naast



KIND EN SAMENLEVING

Johan Meire, onderzoeker bij Kind en Samenleving:
“Een duidelijk leesbare publieke ruimte geeft kinderen meer houvast om zich alleen te verplaatsen.”

een duidelijke en veilige weginrichting is het belangrijk om kinderen een stem te geven in het mobiliteitsbeleid door hen te laten participeren. Kinderen hebben immers andere mobiliteitservaringen. Zo maken ze minder onderscheid tussen functionele en recreatieve verplaatsingen. Ook zichtbaarheid is heel belangrijk. Geparkeerde wagens kunnen bijvoorbeeld een barrière vormen. Als volwassene sta je daar misschien niet bij stil, maar voor hen kan het een groot verschil maken.”

Heb je nog tips?

“Op de website van ‘Loslopend kind’ kan je onze visietekst over jeugd vriendelijke mobiliteit raadplegen. Die is speciaal afgestemd op ontwerpers en beleidsmakers, dus de moeite waard om er eens naartoe te surfen. We willen in de komende jaren ook meer concrete, technische richtlijnen uitwerken. Wordt dus vervolgd...”

‘Loslopend kind’

Kom meer te weten over ‘Loslopend kind’ op www.loslopendkind.org.

'Kinderen en jongeren verdienen een plaats in het mobiliteitsdebat'

Duurzame mobiliteit kwam als belangrijk thema uit de Jeugdraadverkiezingen van 2017 en leeft nog altijd onder jongeren. Om beleidsmakers te ondersteunen in hun keuze voor jeugdvriendelijke mobiliteit schreef de Vlaamse Jeugdraad een advies.

"Kinderen en jongeren zijn een belangrijke actieve, duurzame, maar ook kwetsbare groep van gebruikers van de mobiliteit van vandaag en morgen. Net daarom verdienen ze een volwaardige plaats in het mobiliteitsdebat." Dat zegt Milan Calloens, vrijwilliger bij de Vlaamse Jeugdraad die het advies mee hielp opstellen. "Een goed mobiliteitsbeleid voor volwassenen is immers niet automatisch een goed mobiliteitsbeleid voor kinderen en jongeren."

Achterbankkinderen

Ouders voeren steeds vaker hun 'achterbankkinderen' met de wagen naar school, hobby's of familie. Kinderen en jongeren verplaatsen zich dus steeds minder zelfstandig. Calloens: "Dat toont aan dat het mobiliteitsbeleid te weinig

rekening met hen houdt. Daardoor worden ze ook later verkeersvaardig dan enkele decennia geleden. Met dit advies wil de Vlaamse Jeugdraad overheden aanmoedigen om meer rekening te houden met de verplaatsingen van kinderen en jongeren. En dat op de schaal die voor hen de grootste impact heeft: van de eerste fietsrit in de straat, de verplaatsing naar het lokale skatepark of de snoepwinkel in de wijk, de rit naar de sportclub of school in het naburige dorp of die eerste fuif in de streek."

Adviezen voor jeugdvriendelijke mobiliteit

Een greep uit de adviezen voor lokale besturen:

- Betrek kinderen, jongeren en lokale jeugdleden bij de nieuwe vervoerregioplannen en de bepaling van Hoppinpunten.
- Breid de focus van het mobiliteitsbeleid en de vervoerregiowerking uit van veilig schoolverkeer naar autonoom verkeer voor kinderen en jongeren.
- Maak op een integrale manier werk van jeugdvriendelijke mobiliteit. Dat kan door mobiliteitskamers uit te werken en verbindingsweefsel te creëren, gekoppeld aan groen-blauwe netwerken.
- Werk experimenten met andere soorten

vervoer uit vanuit de noden van jongeren en focus daarbij niet alleen op openbaar vervoer (bijv. bij verplaatsingen 's avonds en 's nachts).

- Geef voorrang aan de fiets en zorg voor een vlotte verplaatsing door kwaliteitsvol onderhoud van fietspaden, slimme verkeerslichten en voldoende fietspadcapaciteit voor andere en nieuwe vormen van voortbewegingstoestellen (skates, rolstoel, steps, ...).
- Neem ook lokaal initiatief om het fietsen bij kinderen en jongeren te promoten (fietslessen, fietsbib).
- Beloon de combimobiliteit van deur tot deur en hou het betaalbaar voor kinderen en jongeren.

Voor dit advies werkte de Vlaamse Jeugdraad samen met stakeholders (NMBS, De Lijn, MIVB, VAB, TreinTramBus, ...) en experts (Fietsberaad, Taxistop, lokale mobiliteitsambtenaren, European Passengers' Federation, Netwerk Duurzame Mobiliteit, ...). Er was ook een bevraging bij meer dan 350 jongeren.

Het volledige advies kan je downloaden op <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/duurzame-mobiliteit>.



Milan Calloens, vrijwilliger Vlaamse Jeugdraad: "Een goed mobiliteitsbeleid voor volwassenen is niet automatisch ook goed voor de jeugd."

DE WARMSTE WEEK

Toolbox

Jonge Wegweters: mobiliteit door de ogen van jongeren

Met 'Jonge Wegweters' werken Bataljong en Kind & Samenleving met de steun van Vlaanderen aan een toolbox voor steden, gemeenten en de vervoerregio's. Daarmee willen ze jongeren betrekken bij het (boven)lokale mobiliteitsbeleid en analyseren welke impact het mobiliteitsbeleid heeft op hun verplaatsingen.



Het doel van Jonge Wegweters is om het verplaatsingsgedrag van jongeren in kaart te brengen samen met leerlingen uit de derde graad van het secundair onderwijs. Deze data vormen de basis voor een participatietraject dat resulteert in aanbevelingen voor een duurzaam mobiliteitsbeleid op maat van jonge inwoners. Via de Fietstrack voeren zo veel mogelijk jongeren hun verplaatsingen in en beoordelen ze de (fiets)veiligheid van de routes. Met verschillende methodieken wordt daarna in 3 sessies met dezelfde

groep gepeild naar hun mobiliteitsbeleving. Ze maken kennis met verschillende mobiliteitsconcepten, gaan in gesprek met de mobiliteitsambtenaar en bespreken waarom bepaalde mobiliteitskeuzes worden gemaakt en welke impact ze hebben op hun leefwereld.

Drie jaar

Jonge Wegweters is een driejarig actieprogramma. Vorig jaar werden Dilsen-Stokkem en Peer (vervoerregio Limburg) geselecteerd voor een inspraaktraject via de scholen. Dit najaar lopen er inspraaktrajecten met Mechelen en Bornem (vervoerregio Mechelen). In 2022 worden de methodieken getest tijdens twee proeftuinen met een lokale jeugdraad. De toolbox is dus nog in ontwikkeling, maar al beschikbaar voor wie dat wenst op www.jongewegweters.be.

Donker steegje wordt speelse verbindingsweg in Hoogstraten

In het project School-straten kijkt Hoogstraten met een kindvriendelijke bril naar de omgeving van haar acht basisscholen. Het project leidde al in drie schoolomgevingen tot aanpassingen. De herinrichting van een donker steegje tot een kleurrijke verbindingsweg met 3D-effecten is een mooi voorbeeld.

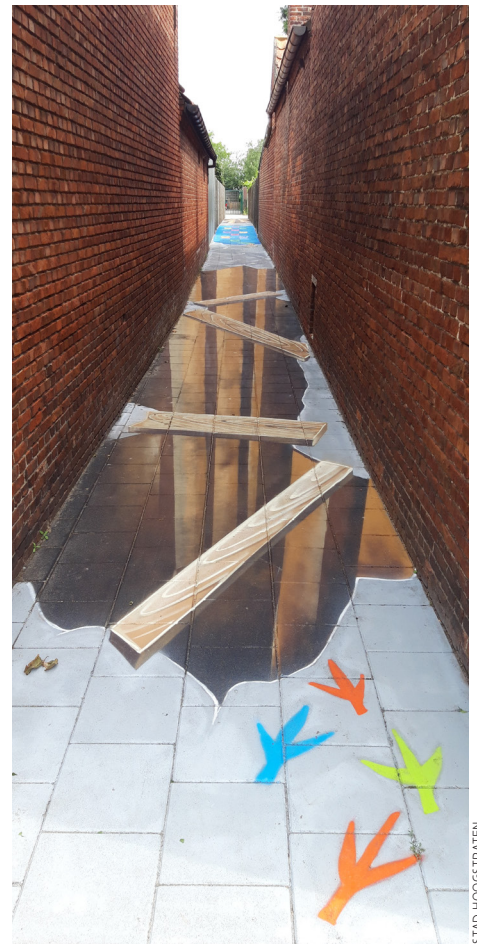
In Minderhout, deelgemeente van Hoogstraten, kreeg 'het smalle gangetje' tussen de Vrije Basisschool Scharrel en de oversteekplaats een kleurrijke grondschildering met 3D-effecten. Dat was een idee van de kinderen zelf. Zij mochten voorstellen doen voor een veilige en kindvriendelijke schoolomgeving. Tijdens het participatietraject dat de stad samen met Kind en Samenleving doorliep, hadden de kinderen eerder aangegeven dat ze het paadje vaak gebruikten, maar dat het soms vuil was, door te veel plassen, en dat het saai en donker was. Tijdens een brainstorm van de leerlingenraad met 22 kinderen van de 2de kleuterklas tot het 6de leerjaar kreeg het concept van de 3D-effecten vorm.

School-straten

De herinrichting van dit steegje past in het project School-straten van de stad. Daarin bekijkt Hoogstraten de omgeving van alle basisscholen door een kindvriendelijke bril. Zo wil de stad meer en betere bewegingsvrijheid

voor kinderen creëren in de schoolomgeving en de uitstoot van CO2 en fijn stof verminderen. Elke basisschool volgt hetzelfde traject. Eerst bespreken de kinderen hoe ze de mobiliteit rond de schoolpoort ervaren. Daarna formulieren kinderen en volwassenen gezamenlijke uitdagingen. Met de hulp van experts wordt er dan gezocht naar oplossingen. Kleine en grote maatregelen worden eerst getest. Tot slot volgt de evaluatie. Is die positief, dan worden de maatregelen permanent ingevoerd. Drie van de acht scholen hebben het traject al doorlopen. Dat leidde onder meer tot de inrichting van een schoolstraat en een fietsstraat, de invoering van eenrichtingsverkeer, een extra zebepad, ... Op dit moment lopen er testmaatregelen in een vierde schoolomgeving en begin 2022 komt nummer vijf aan de beurt.

Meer info over en andere voorbeelden van gerealiseerde projecten binnen 'School-straten' vind je op www.hoogstraten.be/school-straten.



STAD HOOGSTRATEN

De verbindingsweg voor fietsers en voetgangers tussen de basisschool en de oversteekplaats is nu een pak aantrekkelijker dankzij 3D-schilderingen.

Tienerweefsel

Wilrijk bouwt aan een samenhangend tienerweefsel

Het districtsbestuur van Wilrijk werkt aan een 'tienerweefselplan'. Dat plan brengt het bestaande en gewenste tienerweefsel in kaart en biedt houvast om Wilrijk meer op maat van jongeren uit te bouwen op korte en lange termijn.

In het centrum van Wilrijk liggen enkele middelebare scholen. Tieners en scholieren zijn er dus heel aanwezig in het straatbeeld. Zoals in zowat alle Vlaamse centrumsteden stijgt bovendien het aandeel aan tieners. Het districtsbestuur van Wilrijk vroeg daarom aan Kind & Samenleving vzw om een 'tienerweefselplan' op te maken voor hun hele grondgebied. Zo wordt zichtbaar welke punten en routes cruciaal zijn in hun fiets- en voetgangersverplaatsingen en waar eventuele verbeterpunten liggen.

Omgevingsanalyse

Als eerste stap zijn alle belangrijke plekken en bestemmingen voor Wilrijkse tieners tussen 12 en 16 jaar in kaart gebracht. Tieners werden bevraagd over hun verplaatsingen naar school en in hun vrije tijd. Daaruit bleek onder meer

dat stedelijke winkelcentra, skate-infrastructuur en grote recreatieve ruimtes belangrijke bestemmingen zijn. Volgens het ideaal van de 15-minutenstad kunnen tieners zelf binnen het kwartier van de ene naar de andere bestemming geraken. Dat is echter (nog) niet het geval. Uit de bevraging bleek ook dat tieners het centrum op piekmomenten chaotisch vinden. Bovendien gaven veel tieners aan dat de vele bovenlokale wegen die Wilrijk doorsnijden bijna onoverkomelijke barrières vormen naar hun favoriete bestemming. Hoewel een aantal kruispunten verkeersveilig gemaakt zijn, blijven ze in hun ogen gevaarlijk.

Tienergerichte plannen

In een volgende stap zal het district samen met de tieners ideeën en oplossingen zoeken

om het tienerweefsel beter te verbinden en op sommige plaatsen meer op maat van jongeren in te richten. Zo blijken enkele fietstunnels onmisbare schakelpunten. Dit zijn dus ideale plaatsen om een netwerk van veilige, aangename en levendige tienerroutes te realiseren. De winkelzone rond het centrale Bistplein en de fortengordel vormen centrale structuren in het tienerweefsel. Deze 'hotspots' kunnen verder als beleefbare verblijfsruimte op maat van jongeren uitgebouwd worden en verdienen goede ontsluiting via fietsroutes, trage wegen en openbaar vervoer.

Meer info over tienerweefsel vind je op <https://k-s.be/kindgerichte-publieke-ruimte/speel-en-tienerweefsel/tienerweefsel/>.

Mobibus exclusief voor leerlingen van het buitengewoon onderwijs

De Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) biedt verschillende cursussen verkeerseducatie aan op maat van kinderen en jongeren. Een van de vaste waarden is de Mobibus. Sinds dit schooljaar is die echter uitsluitend gereserveerd voor leerlingen van het buitengewoon onderwijs. Het aanbod richt zich voornamelijk op de derde graad van het buitengewoon lager onderwijs en alle leerjaren van het buitengewoon secundair onderwijs met onderwijsvormen 2 en 3. In de Mobibus kunnen de leerlingen op een praktische en ervaringsgerichte manier aan de slag met verkeerseducatie.

Ze doorlopen hierbij drie modules: dode hoek, gedrag en attitude in het verkeer en zichtbaarheid. Enkel gemeentebesturen en politiezones kunnen de Mobibus boeken voor scholen. Dat kan via www.verkeeropschool.be/projecten/mobibus/schooljaar-2021-2022/.

Voor een overzicht van het aanbod van verkeerseducatie bij de Vlaamse Stichting Verkeerskunde op maat van kinderen en jongeren kan je surfen naar www.verkeeropschool.be/projecten.



Kinderen en jongeren in het Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen

Kinderen en jongeren zijn geen mini-volwassenen. Ze ervaren de wereld op hun eigen manier en reageren vaak anders dan volwassenen. Het Verkeersveiligheidsplan 2021-2025 houdt daarom rekening met hun specifieke noden met als uitgangspunt hun autonome mobiliteit. Er bestaat een duidelijk verband tussen

ongevallen, leeftijd en ervaring. Het Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen houdt daarom zo veel mogelijk rekening met de doelgroep kinderen en jongeren. Zo wordt de 'kindnorm' gehanteerd. Bij elke verkeersmaatregel, inrichting of herinrichting wordt het effect op zelfstandige en veilige verplaatsingen voor kinderen ingeschat. Wanneer we onze

wegen en de ruimtelijke omgeving op maat van een 8-jarige inrichten, worden die trouwens aangenaam, bereikbaar en veilig voor alle leeftijden en voor mensen met een beperking. Het Vlaams Verkeersveiligheidsplan kan je downloaden op www.vlaanderen.be/verkeersveiligheidsplan-vlaanderen-2021-2025.



Dien je voorstel in voor het Fietscongres!

Op 31 mei 2022 organiseert de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) samen met het Fietsberaad Vlaanderen en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken het Fietscongres. Alle fietsliefhebbers zijn welkom in Deinze voor een fysiek congres met een plenaire opening, themasessies, kennismarkt, netwerkgelegenheid en lekkere hapjes. Te voet of met de fiets kan je op ontdekking gaan in Deinze, de Fietsstad van 2020. Daarnaast

kan je op 2 juni deelnemen aan het digitale Fietscongres waar andere themasessies dan tijdens de fysieke dag aan bod komen. Inschrijven voor het Fietscongres kan vanaf maart. Tot 12 december kan je voorstellen indienen voor het programma. Ken jij een project rond veiliger en aangener fieten? Weet jij hoe we de populariteit van de fiets kunnen behouden? Hoe maken we van Vlaanderen een fietsveilige omgeving?

[Dien je voorstel in via www.fietscongres.be/call-for-abstracts/](http://www.fietscongres.be/call-for-abstracts/).

Groen licht voor 9.798 extra publiek toegankelijke laadpaalequivalenten

Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters heeft 210 projecten goedgekeurd na de projectoproep voor semipublieke laadinfrastructuur op privaat domein. Dat betekent een investering van 8,2 miljoen euro. Wegens de grote respons op de projectoproep keurde de Vlaamse Regering een verhoging van het bedrag van de projectcall goed binnen de eigen middelen van minister Peeters. Het oorspronkelijk voorziene bedrag was 3 miljoen euro. De 9.798 extra publiek toegankelijke laadpaalequivalenten uit deze projectcall zullen binnen de 2 jaar geïnstalleerd worden.

Agenda

Deze data zijn afhankelijk van de coronamaatregelen. Check online voor de laatste stand van zaken.

december

13 Kwaliteitstoets van ontwerpplannen voor alle weggebruikers

januari

14, 31 Minder borden, meer verkeersveiligheid
20 Mobiliteit op maat van je organisatie – module 1: inleiding mobiliteitsmanagement en verkeersveiligheid
27 Veilige weg- en werfsignalisatie

februari

1, 24 Hoe verkeersgedrag beïnvloeden?
1 Mobiliteit op maat van je organisatie – module 2: aan de slag met mobiliteitsmanagement
3, 8, 14, 21 Basisprincipes van de Verkeerskunde (online)
4, 25 Minder hinder-aanpak in de praktijk
7 Oprissing van de Wegcode
11 Evaluatie en monitoring van mobiliteitsprojecten
15 Mobiliteit op maat van je organisatie – module 3: aan de slag met uw bedrijfsvervoerplan

maart

8 Mobiliteit op maat van je organisatie – module 4: fiscaliteit & mobiliteitsbudget
10, 24 Basisprincipes van de Verkeerskunde (online)
15, 17 Vlaams Congres Verkeersveiligheid
18 Mobiliteit op maat van je organisatie – module 5: green car policy
29 Mobiliteit op maat van je organisatie – module 6: een bedrijfsvervoerplan implementeren en sensibiliseren

[Zie ook de agenda op www.mobielvlaanderen.be/overheden](http://www.mobielvlaanderen.be/overheden).

Mobiliteitsbrief is er ook als e-zine. Abonnees op het e-zine krijgen de Mobiliteitsbrief digitaal in hun persoonlijke mailbox. Je kunt voor de papieren en/of digitale versie gratis in- en uitschrijven via www.mobielvlaanderen.be/overheden/mobbrief-inschrijving.php. Op deze website vind je ook alle Mobiliteitsbrieven terug en meer informatie over het lokaal mobiliteitsbeleid. Voor suggesties en vragen over deze publicatie of je abonnement kun je mailen naar info@mobielvlaanderen.be. Voor meer informatie over privacy verwijzen wij naar de privacy policy van de Vlaamse overheid: <https://departement-mow.vlaanderen.be/nl/privacyverklaring>